

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876. Första Kammaren. N:o 13.

Lördagen den 18 Mars 1876.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 17 och protokollet för den 11 dennes.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdets fortsättning kl. 7 e. m.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 2:dra punkten af dess Memorial N:o 31 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

1:sta omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 31, punkt. 2:o.)

Den, som vill ej mindre att de Stats-Utskottets utlåtande N:o 16 bilagda förslag (Bil. B., C. och D.) till nya stater för rikets Hofrätter, att tillämpas från och med år 1877, må, jemte dervid fogade öfvergångsstadganden, af Riksdagen gillas, dock med den förändring, att aflöningen för presidenten i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge bestämmes i enlighet med Kongl. Maj:ts i ämnet framställda förslag, än äfven att bland vilkoren för åtnjutandet af de nya löneförmånerna må ingå det stadgande:

att med embete eller tjänst i Hofrätt icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i Hofrätten; dock att tjänsteman, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom Hofrätten, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i Hofrätten hinderlig; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Första Kammarens Prot. 1876. N:o 13.

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit, att de förslag till nya stater, hvilka innefattas i nyss berörda bilagor, skulle, jemte der-vid fogade öfvergångsstadganden, af Riksdagen gillas att tillämpas från och med år 1877 under vilkor, bland andra:

att president och ledamot i Hofrätt icke må med denna sin befattning förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat eller från inrättning eller bolag, som af Kongl. Maj:t sanktionerats, uppbära lön eller årligt arfvode; att med öfriga embeten och tjänster i Hofrätt icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat; ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i Hofrätten; dock att tjänsteman, som vid den nya löne-regleringens inträdande redan innehar tjänst utom Hofrätten, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i Hofrätten hinderlig.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—94.

Nej—22.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 122, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 72 ja och 110 nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 166 ja och 132 nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 3:dje punkten af dess Memorial N:o 31 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

2:dra omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 31, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts nådiga framställning i fråga om löneförmånerna för krigshofrättsrådet, sekreteraren, krigsfiskalen och vaktmästaren i Krigshofrätten, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen med nedsättning af Krigshofrättens anslag från 12,241 kronor 50 öre till 11,100 kronor, för denna Hofrätt fastställt följande aflöningsstat, att gälla från och med år 1877, under de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
1 krigshofrättsråd	3,300 —	1,200 —	4,500 —
1 sekreterare	2,500 —	800 —	3,300 —
1 krigsfiskal	2,000 —	700 —	2,700 —
1 vaktmästare	600 —	— —	600 —
Summa	— —	— —	11,100 —

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—86.

Nej—35.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 123, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 56 Ja och 126 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 142 Ja och 161 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 4:de punkten af dess Memorial N:o 31 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

3:dje omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 31, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen medgifver, att så väl för innevarande år som för år 1877 må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll få utbetalas till direktören vid straffängelset i Göteborg och predikanten derstädes ett lönetillägg af 1,000 kronor för den förre och 300 kronor för den senare, med iakttagande, hvad direktören beträffar, deraf att den honom hittills tillgodokomma provision af arbetsinkomsten och anslag af ljus upphör, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen medgifvit, att så väl för innevarande år som för år 1877 må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll få utbetalas till direktören vid straffängelset i Göteborg och predikanten derstädes ett lönetillägg af 500 kronor

för den förre och 300 kronor för den senare, med iakttagande, hvad direktören beträffar, deraf att den honom hittills tillgodokomna provision af arbetsinkomsten och anslag af ljus upphör.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87.

Nej—37.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 124, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 58 Ja och 119 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 145 Ja och 156 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 1:sta punkten af dess Memorial N:o 32 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

4:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att, såsom tillfällig löneförhöjning åt 117 kronofogdar och 1 expeditjonskronofogde, må beviljas ett extra anslag för år 1877 af 20 procent å sammanräknade beloppet af bemälda tjänstemäns kontanta löner och forsellönsersättningar med 53,326 kronor 60 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit förslaget om tillfällig löneförhöjning åt 117 kronofogdar och 1 expeditjonskronofogde, att anslaget till ifrågakvarande löneförhöjning bestämts till 26,663 kronor 30 öre.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—86.

Nej—35.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 125, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 78 Ja och

103 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 164 Ja och 138 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 2:dra punkten af dess Memorial N:o 32 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

5:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 2:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts förslag om beviljande åt generaldirektören och chefen vid statens jernvägstrafik af tillfällig löneförbättring för år 1877, att med 1,000 kronor utgå af trafikmedlen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda nådiga förslag icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—90.
Nej—33.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 126, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 64 Ja och 115 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 154 Ja och 148 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 3:dje punkten af dess Memorial N:o 32 föreslagna, utaf Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

6:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, ej mindre till aflöning åt

en kringresande undervisare uti sprit-, öl-, jäst- och ättike-tillverkning samt andra till förädling af jordbrukets alster syftande binärningar, hvilkas rätta bedrifvande förutsätter insigter uti den kemiska teknologien, på extra stat för år 1877 anvisa 2,000 kronor, än ock likaledes på extra stat för samma år bevilja 300 kronor, att till bemälda undervisare utgå såsom bidrag till bekostande af de kemiska och fysikaliska undersökningar, som i och för hans tjänstebefattning blifva erforderliga, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts om anvisande af berörda anslagsbelopp gjorda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—36.

Nej—86.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 127, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 87 Ja och 89 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 123 Ja och 175 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottets i 4:de punkten af dess Memorial N:o 32 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

7:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må till förbättrande af betjeningens vid alla tre stuterierna lönevilkor och till aflönande vid Flyinge af en kusk, en nattvakt och fyra stalldrängar, för år 1877 på extra stat bevilja 5,937 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beviljat lönetillökning med 3,637

kronor åt betjeningen vid stuterierna, men afslagit det till aflönande af en kusk, en nattvakt och fyra stalldrängar vid Flyinge åskade belopp af 2,300 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—89.
Nej—34.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren, och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 128, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 60 Ja och 115 Nej samt att, enär sammanräkningen af båda Kamrarnes röster utvisade 149 Ja och 149 Nej, den förseglade sedeln måst öppnas och befunnits innehålla ett Ja; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i enlighet med ja-propositionen.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 5:te punkten af dess Memorial N:o 32 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

8:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, såsom hyres- och inköpsbidrag åt svenska slöjdföreningens museum, för år 1877 beviljar ett extra anslag af 4,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har den om anvisande af dylikt bidrag gjorda framställning icke till någon Riksdagens åtgärd föranledt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—82.
Nej—40.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 129, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 89 Ja och 93 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 171 Ja och 133 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit

af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 1:sta punkten af dess Memorial N:o 33 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

9:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 33, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg med 1,000 kronor åt presidenten i Kammarkollegium, Riksdagen må såsom dyrtidstillägg åt bemälda kollegii embets- och tjänstemän för år 1877 på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 20,440 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg åt presidenten i Kammarkollegium icke vunnit Riksdagens bifall och såsom dyrtidstillägg åt bemälda kollegii embets- och tjänstemän för år 1877 blifvit för samma år på extra stat anvisadt enhanda belopp, 19,440 kronor, som blifvit till nämnda ändamål för innevarande år beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—84.

Nej—36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 130, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 60 Ja och 123 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 144 Ja och 159 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 2:dra punkten af dess Memorial N:o 33 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

10:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 33, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg med 1,000 kronor åt presidenten i Kammarrätten, Riksdagen må såsom dyrtidstillägg för år 1877 åt embets- och tjänstemän i omfördälda embetsverk på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 23,320 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg åt presidenten i Kammarrätten icke vunnit Riksdagens bifall och såsom dyrtidstillägg för 1877 åt embets- och tjänstemän i bemälda embetsverk anvisats på extra stat för samma år enahanda belopp, 22,320 kronor, som blifvit till nämnda ändamål för innevarande år beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—82.

Nej—39.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 131, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 47 Ja och 134 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 129 Ja och 173 Nej; hvadan beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i 3:dje punkten af dess Memorial N:o 33 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

11:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 33, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att såsom lönetillägg med 2,000 kronor åt skogsstyrelsens chef samt dyrtidstillägg åt dess öfriga embets- och tjänstemän må för år 1877 på extra stat anvisas 4,380 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen såsom lönetillägg åt skogsstyrelsens chef samt dyrtidstillägg åt dess öfrige embets- och tjänstemän för år 1877 på extra stat anvisat 3,380 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—93.
Nej—29.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 132, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 52 Ja och 125 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 145 Ja och 154 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36 föreslagna, utaf båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

12:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 36.)

Den, som vill, att för år 1877 anvisas ett extra anslag af trettusen kronor, att af Kongl. Maj:t användas till understöd för byggandet af smärre båthamnar, afsedda för fiskarens behof vid de större fiskelägena i riket, mot vilkor att åt hvarje fiskeläge, som af detta anslag erhåller del, endast anvisas högst två tredje delar af det belopp, lägets båthamn enligt upprättadt och godkänt kostnadsförslag beräknas kosta, och fiskelägets invånare i öfrigt förbinda sig att genom verkställande af arbete eller på annat sätt anskaffa minst den tredjedel, som för båthamnars åstadkommande är behöflig utöfver det beviljade anslaget, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, har förslaget om beviljande af förevarande anslag icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—74.
Nej—44.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 133, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 125 ja och 51 nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 199 ja och 95 nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 15 och 16 dennes bordlagda memorial N:o 35, i anledning af erhållen återremiss å Utskottets utlåtande N:o 26, angående väckta motioner om understöd åt inbyggare inom Kumla socken af Örebro län, hvilka lidit skada till följd af ett inträffadt skydrag.

Herr Burenstam anförde skriftligen: Sedan nu föredragna frågan här sist behandlades har den förevarit i Andra Kammaren och der vunnit de sympatier, att ett förslag att gifva de nödlidande halfva den uppskattade förlusten med kronor 4,790 med blott en majoritet af fyra röster förkastades. Om Riksdagen afslår hvarje understöd, eger det knappast sannolikhet att Kongl. Maj:t till Riksdagen inkommer med förslag i ämnet och dessa olyckliga, hvars nödställda belägenhet är utom allt tvifvel, skulle således derföre att de vändt sig direkt till Riksdagen, som de ansågo närmast kunna uppfatta deras bekymmer, gå miste om hvarje utsigt till understöd. Jag vågar derföre anhålla att Kammaren täcktes anslå en summa af fyratusen sjuhundranittio kronor till det ifrågasvarande ändamålet.

Herr Ekman, Carl: Den föregående talaren har stödt sitt yrkande om bifall till den af honom gjorda framställning, att Riksdagen med något mindre belopp skulle understödja de af skydrag lidande innebyggarne inom Kumla socken derpå, att, vid behandlingen af denna fråga i Andra Kammaren, samma Kammare afslagit motionen och bifallit Utskottets framställning med en ganska liten röstöfvervigt. Jag tror för min del, att detta förhållande egentligen icke bör utöfva någon inverkan på denna Kammares beslut i den föreliggande frågan, utan att man fast hellre bör taga hänsyn till det skäl, som af Utskottet blifvit framhållet eller huruvida det i allmänhet kan vara rätt, att Riksdagen uti frågor af denna beskaffenhet utan en föregående närmare pröfning fattar sitt beslut. Visserligen hafva åtskilliga i dag verkställda gemensamma voteringar gifvit eller kunna åtminstone gifva anledning till den uppfattningen, att Riksdagen i väsentlig mån frånträdt den åsigt, som förut inom Riksdagen synes i detta afseende hafva varit bestämmande; men jag får säga, att åtminstone för mig kan icke detta utgöra tillräckligt skäl att ändra åsigt i denna fråga. Det är visst icke någon, allra minst jag, som icke erkänner, att

inbyggarnes i Kumla socken belägenhet, i följd af det skydrag, som öfvergått denna trakt, är ganska behjertansvärd, men jag tror också, att vi alla veta, att ett vädjande till allmänheten att afhjelpa sådana olyckor, för hvilka den, som lider desamma, icke varit i tillfälle att kunna skydda sig, nästan alltid krönes med en sådan utgång, att, der ett behof verkligen förefinnes, det också blir afhjelpat, och jag tager mig friheten hemställa, huruvida det kan vara lämpligt att komma till Riksdagen med frågor af icke större beskaffenhet än denna. Jag tror, att här om någonsin det är den enskilda välgörenheten man bör vädja till och jag är öfvertygad, att, om de enskilde motionärerne lade fram en lista med uppmaning till dem, som ömmade för desse nödställdes belägenhet, att teckna bidrag, skulle på en ganska kort stund åt dessa nödlidande lemnas den hjälp de behöfde.

Jag anhåller om bifall till hvad Utskottet här föreslagit.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till Stats-Utskottets utlåtande N:o 26 och dels af Herr *Burenstam*, att Kammarerna, med afslag å samma utlåtande, skulle bifalla hans ifrågavarande motion med den förändring, att det begärda understödet nedsattes till 4,790 kronor; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till utlåtandet och då dervid svarades många ja, blandade med nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes, justerades och ansjogs följande voteringsproposition.

Den, som bifaller Stats-Utskottets utlåtande N:o 26, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifaller Kammarerna den af Herr *Burenstam* väckta motion med den förändring, att det ifrågasatta understödet nedsattes till 4,790 kronor.

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—51.

Nej—50.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Banko-Utskottets den 15 och 16 dennes bordlagda Memorial N:o 7, med förslag till ändringar i Bankoreglementet och i Riksbankens af-löningsstat.

1:sta punkten.

Bifölls.

2:dra punkten.

Herr Wallenberg: Nog kan det gå an att se sina framställningar mötas med afslag, då detta stödjer sig på giltiga skäl; men det är temligen tungt att få afslag på en framställning, som har goda skäl för sig, när man icke är lycklig nog att få emottaga några motiv för afslaget. Banko-Utskottet har i detta betänkande gifvit prof på huru ledigt Utskottet kan behandla en vigtig fråga. För att få ihop betänkandet har Utskottet, att jag så må säga, tagit litet här och litet der, och detta plock skall nu föreställa stöd och motiv för att afslå den enkla och tydliga framställning, jag tagit mig friheten göra, och som icke innefattar någonting annat, än att *allt, som upptages i de från Riksbanken utgående officiella uppgifterna, skall riktigt rubriceras*. Detta är hela det korta innehållet af min framställning och betyder med andra ord, att hvad som är "i Riksbanken innestående" icke skall rubriceras såsom "utelöpande banksedlar". Men låt oss nu se hvad Utskottet har att bjuda på till svar å denna framställning.

Till en början åberopar Utskottet Bankofullmäktiges i frågan afgifna yttrande; men då Utskottet icke anför något af hvad Fullmäktige sagt, torde jag kunna tills vidare gå förbi denna del af motiveringen.

Sedan kommer ett märkvärdigt stycke af denna lydelse: "att sättet för beräkning af Riksbankens sedelstock äfvensom grunderna för bestämmande af densammas belopp utöfver de tillgångar, banken eger i metallisk kassa och i fordringar på utrikes orter, i och för sig ej äro tillfredsställande, vill Utskottet icke förneka". Det är ju ett vackert medgifvande af Utskottet; men när så är, att Utskottet icke finner de nuvarande bestämmelserna tillfredsställande, hvarföre utarbetar icke Utskottet och framlägger för Riksdagen förslag i ämnet, som kunna vara tillfredsställande, åtminstone enligt Utskottets uppfattning. Jag kan icke se, att Utskottet genom en sådan underlåtenhet fullgjort sitt åliggande; ty det står tydligt i instruktionen för Utskottet, att det har motionsrätt och skyldighet, så väl som rättighet att framlägga förslag till sådana ändringar i bankoreglementet, hvilka anses nyttiga för bankens styrelse och förvaltning. Nu har Utskottet helt simpelt medgifvit detta, men sedan kommit till det resultat, att Utskottet alldeles icke haft hvarken tid eller lust att utreda frågan eller att tillstyrka Riksdagen att besluta i enlighet med min motion, som i någon mån kunde afhjelpa de nu varande olägenheterna.

Att Utskottet i slutet af betänkandets andra sida säger, att mitt förslag icke är af beskaffenhet att nöjaktigt lösa frågan, frikallar icke Utskottet från skyldigheten att försöka gifva frågan en nöjaktig lösning. Blott den tilldragelsen, att silfret förlorat

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.*

Om förändrade 10 å 12 procent i värde, hade bort ådraga sig Utskottets upp-
grunder för märksamhet.

Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)

Vidare säger Utskottet:

“Beträffande särskildt det nu ifrågavarande förslaget har visserligen, i hvad detsamma rörer sättet för sedelstockens beräkning, inom Utskottet den åsigten blifvit framhållen att, i enlighet med hvad motionären påyrkat, medel insatta på folioräkning samt beloppet af utelöpande postvexlar, såsom utgörande innestående fordringar hos Riksbanken, icke böra inräknas i sedelstocken, utan att till densamma uteslutande bör hänföras beloppet af Riksbankens verkliga utelöpande sedlar“.

Jag ber att få betyga min tacksamhet för de Herrar inom Utskottet, som framhållit denna ovilkorligen riktiga åsigt. Majoriteten har dock icke omfattat densamma, utan därefter kommer Utskottets vederläggning deraf, så lydande: “Då emellertid ett frångående af bankoreglementets bestämmelser i detta hänseende och antagande af motionärens förslag skulle hafva till följd att, i stället för att Riksbanken under nuvarande förhållanden kan till betalning af medel, insatta på folioräkning och utelöpande postvexlar, använda sina sedlar utan att den obegagnade sedelutgifningsrätten deraf beröres, densamma skulle komma att minskas med hvarje belopp, som utginge till betalning af dessa Riksbankens skulder, har Utskottet funnit samma förslag icke kunna eller böra antagas, derest icke fullt betryggande bestämmelser i afseende å sedelutgifningsrätten sättas i stället“.

Det är sannt, att en sådan betalning icke verkar på den obegagnade sedelutgifningsrättens siffra, men då huvudsaken ju är att tillse att icke så mycket banksedlar utlemnas i allmänna rörelsen, att derigenom uppstår ett olämpligt tryck på den metalliska kassan — en sak i jämförelse med hvilken bankens sifferuppgifter äro af underordnad betydelse — så frågar jag Utskottets ordförande: kan man också säga, att dessa på folioräkning innestående medel *kunna* utlemnas i allmänna rörelsen och riksbankens utelöpande sedlar således ökas med fyra eller fem millioner kronor *utan* att detta inverkar på metalliska kassan? Om denna fråga måste nekande besvaras, så saknar Utskottets hela resonnement all betydelse, ty det är, som sagdt, derpå som sedelutgifningsrättens begränsning ytterst hvilat, att man måste se till huru denna rätt verkar på den metalliska kassan, och det finnes då ingen ursäkt för bibehållande af stadgandet att medel, *innestående* på folioräkning, skola rubriceras: “utelöpande banksedlar“. För min del kan jag icke finna, hvarför Utskottet icke ingifvit ett ganska nära liggande ändringsförslag. Det är visserligen sannt att jag icke väckt motion derom, men jag får säga att, då syftet i min motion är tydligt och klart, och Utskottet icke velat utarbета något förslag, hvad hade då hindrat Utskottet från att säga: vi gå in på att ur uppgifterna taga bort medel, insatta på folioräkning samt beloppet af utelöpande postvexlar, och vilja se till hvad som kan tagas bort å motsatta sidan. Det är då alldeles tydligt, att man på andra sidan mycket väl kunnat

taga bort silfret. Vår myntfot är numera icke grundad på silfver, utan allt silfvermynt är *skiljemynt* och det är ju oegentligt att grunda sedelutgifningsrätten på skiljemynt. Låtom oss tillise huru detta skulle utfalla. Enligt de tryckta officiella redogörelserna voro bland grunderna för sedelutgifningsrätten upptagna:

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt.
(Forts.)

Den 31 December 1875.

Silfver	9,906,000.	På folioräkning innestående	11,271,000.
Skilnad	3,099,000.	Postvexlar	1,734,000.
	<u>13,005,000.</u>		<u>13,005,000.</u>

Den 31 Januari 1876.

Silfver	8,983,000.	På folioräkning innestående	9,902,000.
Skilnad	1,152,000.	Postvexlar	233,000.
	<u>10,135,000.</u>		<u>10,135,000.</u>

Den 29 Februari 1876.

Silfver	9,361,000.	På folioräkning innestående	9,684,000.
Skilnad	623,000.	Postvexlar	300,000.
	<u>9,984,000.</u>		<u>9,984,000.</u>

Jag har utelemnat hundratalen, som här vid lag sakna all betydelse.

Hvad hade det inverkat på Riksbankens ställning, om man uteslutit å båda sidor de nu af mig uppgifna siffrorna? Ingenting att nämna, det kan jag försäkra och till och med bevisa, om någon har lust att på allvar påstå något annat. Ty under samma tid har Riksbankens obegagnade banksedelutgifningsrätt varit den 31 December 11,182,000 kronor; den 31 Januari 14,146,000 kronor och den 29 Februari 12,891,000 kronor. Det synes då tydligt, att banksedelutgifningsrätten alldeles icke skulle hafva blifvit för nära träd, ty, om man tror att denna rätt skulle kunna begagnas på det sätt, Utskottet föreställt sig, eller att, om alla innestående foliomedel togos ut, sådant icke skulle inverka på metalliska kassan, så misstager man sig. Det är länge sedan man läste en uppgift i "Friherre Skogmans anteckningar om Riksbanken", då Riksdagen plögade besluta om det så kallade "Sedelkapitalet". Sådant föreställningssätt synes inom Utskottet fortfarande råda, enär Utskottet icke kunnat komma till någon lösning af frågan, änskönt det erkänt nödvändigheten af en förändring.

Vidare har Utskottet bestridit möjligheten af att vidtaga någon ändring i bestämmelsen att Riksbanken är berättigad utgifva trettio millioner kronor i banksedlar utöfver de säkerheter, hvarpå sedelutgifningsrätten grundas. Denna siffra kan man kalla ett *privilegium*. Men det torde icke vara för någon af Utskottets ledamöter eller af Bankofullmäktige obekant att jag saknar all benägenhet att försvaga Riksbankens ställning eller att vidtaga några åtgärder, som skulle hindra Banken från att hafva tillräckliga rörelsemedel, utan, när jag uttalade min önskan, att dessa 30

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)*

millioner kronor skulle uteslutas, var det tydligt, att jag ville att något annat skulle sättas i stället, något, som ligger så nära till hands, att man icke behöfver söka derefter med ljus och lykta, ty det förekommer i hvarje öfersigt öfver Bankens ställning. Det är nemligen naturligt att i stället för de 30 millionerna privilegierad sedelutgifningsrätt skulle insättas: Grundfond 25 millioner kronor och reservfond 5 millioner kronor. Detta skulle se mycket bättre ut och mycket väl kunna försvaras och skulle icke inverka ett tecken på sjelfva sakförhållandet. Utskottets påstå-ende, att det skulle åstadkomma en rubbning i Bankens ställning och inskränka sedelutgifningsrätten, är således alldeles oriktigt.

Vid betänkandet är fogad den upplysning, att Herrar von Braun, Ribbing, Sundin och A. de Maré hafva tillkännagifvit, att de varit hindrade deltaga i öfverläggningarne inom Utskottet rörande min motion, samt att Herr Wijkander icke varit närvarande vid justeringen af betänkandet i hvad det angår motiveringen. Jag får i anledning deraf fästa uppmärksamheten på, att, då detta betänkande, som afgifvits i början af Mars, kanske är det sista, som vid denna riksdag behöfver afgifvas af Banko-Utskottet — måhända återstå några småsaker, men åtminstone icke något som fordrar arbete — Utskottets arbete vid denna riksdag icke varit särdeles betungande, och jag hemställer då hvad för en förskräcklig brådska kan hafva vållat att Utskottet företagit till afgörande just min motion *utan att hafva varit fulltaligt?* Resultatet af Utskottets hela verksamhet är icke heller synnerligen stort, utan inskränker sig till en bekant kompromiss. Emellertid, om jag ser på det ena och på det andra, så föreställer jag mig att samma Utskotts Ordförande vid flera föregående riksdagar, Friherre *Jules von Schwerin*, när han i sitt lugn läser Banko-Utskottets betänkanden vid denna riksdag, icke kan underlåta att utbrista: Banko-Utskottet utträttade dock mer i min tid!

Herr Ekman, Johan Jacob: Banko-Utskottet vid denna riksdag synes hafva råkat i särdeles onåd hos den siste ärade talaren, ty icke ett enda betänkande, som Utskottet hittills afgifvit och som varit af den ringaste vikt, har undgått att utsättas för hans anmärkningar. Det var då icke underligt om denna punkt, som berör hans egen motion, skulle mest af alla blifva föremål för hans klander. Emellertid, hvad han nu anfört mot Utskottets betänkande skall jag söka att, åtminstone till någon del, bemöta, men erkänner att jag icke kan följa honom på den utflygt han gjorde, då han framställde mångfaldiga saker, som icke angå den fråga, som här är under behandling, eller Herr Wallenbergs motion.

Herr Wallenberg har då först yttart, att Utskottet icke anfört några motiv för sitt afslag å hans motion. Deremot tillåter jag mig fästa uppmärksamheten på, att de skäl, som Herr Wallenberg anfört för sin motion, i sjelfva verket äro inga, ty han åberopar de motiv, som han anfört för tvänne vid Riksdagarne 1874 och 1875 afgifna motioner, hvilka dock ingalunda öfverensstamma med

hans nu väckta motion. Icke förty åberopar han dessa motiv såsom skäl för att antaga något helt annat än hvad de föregående motionerna innehållit. För min del, och då fråga och svar böra stå i samma casus, kan jag icke finna annat, än att Utskottet genom den anförda motiveringen egnat motionen all den uppmärksamhet, som densamma förtjenar.

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)*

Herr Wallenberg anför vidare, att Utskottet väl bort kunna utarbete ett eget och antagligt förslag till ändring af § 6 af Bankoreglementet. Men detta är, som Kammaren behagade finna, en helt annan fråga än den som nu föreligger, och i och med detsamma har ju motionären erkänt, att *hans* förslag icke duger.

Herr Wallenberg påstår det vara så lätt att sätta något annat i stället för de 30 millioner, som enligt hans motion skulle utgå, men hvarför har han då ej väckt förslag derom? Han talade om att man skulle sätta grundfonden och reservfonden i stället. Ja! frågan var föremål för öfverläggningar inom Utskottet, men föll efter votering. Grundfonden är i lag bestämd till 25 millioner, reservfonden till 5 millioner, men dessa siffror kunna höjas eller sänkas efter derom vid riksdag i vederbörlig ordning väckt förslag. Enligt min tanke är det då bättre att hafva denna bestämda siffra, 30 millioner, som hittills icke visat sig vara i minsta mån värdlig.

Jag skall taga mig friheten att något redogöra för gången af de af Herr Wallenberg i föreliggande fråga väckta motioner. Vid 1874 års riksdag väckte Herr Wallenberg motion om ändring i grunderna för Bankens sedelutgifts rätt. Denna motion underkastades ganska omsorgsfull pröfning af Fullmäktige, hvilka afstyrkte den till alla delar, utom så vidt den innefattade förslag derom att medel, insatta på upp- och afskrifningsräkning, icke skulle ingå i sedelstocken. Utskottet, som gillade Fullmäktiges förslag, framlade såsom sitt förslag hvad Fullmäktige i denna del yttrat. Detta blef ock Riksdagens beslut, och vid frågans behandling i denna Kammare var Herr Wallenberg icke närvarande. Det var mot slutet af riksdagen och, som jag tror, var Herr Wallenberg utrest. En reservant uppträdde och yttrade några ord, som innefattade ett beklagande af den utgång, frågan fått inom Utskottet, men något yrkande framställdes icke. Vid 1875 års riksdag framkom Herr Wallenberg åter med ett förslag, hvilket visserligen till en del öfverensstämde med det förra, men äfven i väsentliga delar skilde sig derifrån. Utskottet inhemtade yttrande af Fullmäktige, hvilka afstyrkte förslaget. Vid frågans behandling i Kammaren uppträdde Herr Wallenberg och, utan att göra något yrkande, endast beklagade frågans utgång hos Utskottet, och derpå fattade Kammaren sitt beslut i enlighet med Utskottets mening. I år har Herr Wallenberg gjort ett nytt förslag, olika de föregående. Fullmäktige hafva pröfvat men underkänt detsamma; Utskottet likaså, som jag tror på goda skäl. Nu, då frågan kommit under Kammarens pröfning, har Herr Wallenberg funnit skäl att yrka återremiss. Det ger sannerligen icke styrka åt de i motionerna uttalade åsikter, då man tre riksdagar å rad framkommer med olika förslag i samma sak. Jag bestrider icke

Om förändrade grundar för Riksbankens sedelutgifningsrätt. (Forts.)

att motionären tänkt på frågan, men jag bestrider på det högsta att han tänkt sig in i densamma. Om han med sina upprepade förslag endast vill förekomma att frågan faller, så må man visserligen fästa afseende på en så välvillig afsigt, men jag tror dock att frågan är af beskaffenhet att icke kunna falla. Jag medgifver mycket gerna, att de nu varande bestämmelserna icke äro tillfredsställande och att man kunde önska en förändring, men dessa bestämmelser hafva åtminstone icke hittills medfört några olägenheter, hvilka deremot säkerligen icke skulle uteblifva, om man antog Herr Wallenbergs förslag.

Herr Wallenberg föreslår nemligen, att de på folioräkning innestående och i postvexlar utelöpande medlen icke skulle räknas till sedelstocken, hvaremot, å andra sidan, bestämmelsen om de 30 millioner, för hvilka sedlar få utgifvas utöfver valutorna, äfven skulle uteslutas. Ett sådant förfarande skulle, om man toge till grund för beräkningen ställningen den sista Februari detta år, minska sedelutgifningsrätten med omkring 20 millioner kronor. För tillfället är den obegagnade sedelutgifningsrätten 12 millioner, och man skulle sålunda nödgas strypa med 8 millioner för att komma på nollpunkten, men Fullmäktige skulle naturligtvis ej kunna stadna härvid, utan måste gå vida längre för att hafva en obegagnad sedelutgifningsrätt att draga på. Härigenom skulle åstadkommas en betydlig ytterligare strypning, och att under nu varande förhållanden en sådan vore ytterst förderflig, derom finnes väl icke mer än *en* mening. Jo! det finnes verkligen två, såsom jag nyss hörde anföras. För öfrigt lär väl allmänna meningen vara, att det icke vore rätt att nu vidtaga några rubbningar i grunderna för sedelutgifningsrätten, och detta ber jag att få anföras såsom ytterligare svar på den ärade motionärens fråga, hvarför icke Utskottet framkommit med något eget förslag.

Det är icke länge sedan lagen för de enskilda bankerna antogs, och vi hafva icke ännu tillräcklig erfarenhet af denna lags verkningar, hvarföre jag och tror att vi göra klokast i att afbida tiden, då vi närmare kunna bedöma dessa verkningar. Jag tror dock icke att den önskade ändringen åstadkommes till följd af enskilda motioner, icke heller att frågan kan under den jemförelsevis korta tid Banko-Utskottet är tillsammans behandlas på fullt nöjaktigt sätt, utan det enda och rätta sättet att åstadkomma en förändring är, enligt mitt förmenande, att Banko-Utskottet om ett eller annat år anmodar Banko-fullmäktige att till derpå följande Riksdagen inkomma med förslag i ämnet. Fullmäktige äro naturligtvis bättre än andra i tillfälle att pröfva detta förhållande och inse bättre än någon annan, hvilka olägenheter som finnas och hvilka fördelar man önskar uppnå, och, om frågan på detta sätt behandlas, har jag all anledning att hoppas att, när tiden är inne för förändring, ett förslag skall kunna framläggas, som af Riksdagen kan gillas. Jag ber att få tillägga, i öfverensstämmelse med hvad den siste talaren yttrade då frågan förra riksdagen förevar, eller att när grunderna för sedelutgifningsrätten blifva på ett tillfredsställande sätt bestämda, men icke förr, böra de in-

föras i lagen för Rikets Ständers Bank, ty det kan onekligen medföra stora vådor, att en så vigtig fråga afgöres genom gemensam votering, der en enda röst kan blifva bestämmande. Jag anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

(Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt. (Forts.)

Herr von Ehrenheim: Då en så högt framstående man inom vårt bankväsen, som den ärade motionären, vid tre riksdagar å rad väckt förslag om ändring i grunden för Riksbankens sedelutgifningsrätt, så är det en företeelse, som med allt skäl ådrager sig vida större uppmärksamhet än åtskilligt annat, som förekommer uti den så kallade motionsfloden. Att jag, som har den äran att vara fullmäktig i Riksbanken, åt en sådan företeelse egnar en särskild uppmärksamhet, är icke mera än min skyldighet, äfven om jag icke skulle göra det af intresse för saken och i min egenkap af riksdagsman. Jag beklagar emellertid, att jag icke i den framställning, som denna motion innehåller, för min del kunnat finna något som kan leda till en lösning af den fråga, som blifvit framställd, likasom jag å andra sidan förundrar mig öfver att motionären, under det han framställt ett förslag, som skulle medföra de vigtigaste och största förändringar i hela Riksbankens ställning, sjelf anser att detta förslag icke går ut på något annat än att en uppgift, som utgår från Riksbanken, skall vara riktigt rubricerad. I detta enkla syfte har han emellertid föreslagit en ändring, som, om den blefve Riksdagens beslut, skulle — på sätt den siste ärade talaren anfört — minska Riksbankens sedelutgifningsrätt med 20 millioner kronor eller derutöfver. Det är ganska lätt att inse, hvilken verkan för den allmänna rörelsen en sådan inskränkning af sedelutgifningsrätten skulle medföra, och jag kan åtminstone för min del icke inse, att en dylik åtgärd skulle stå i öfverensstämmelse med de syften, Riksdagen hittills visat sig hafva i fråga om Riksbanken. Riksdagen har ju ökat Bankens egna fonder högst betydligt — mer kanske än mängden ansett nödigt; den har med en berömlig omsorg sökt bereda Riksbanken starka kassa-reserver, så att Riksbanken nu har större förmåga än förr att möta sedelskulden. Dertill kommer, att ur bankoreglementet borttagits de gamla och otjenliga bestämmelser, som bundo och inskränkte bankens verksamhet. Allt detta syftar ju derhän, att Riksbanken skall utöfva en stor och gagnelig verksamhet inom hela landet, och för min del kan jag ej säga annat än att jag tror, att detta syfte i viss mån vunnits och varit välgörande hittills och fortfarande skall förblifva det. Huru dermed skulle kunna förenas att i så hög grad, som här är föreslaget, inskränka sedelutgifningsrätten, kan jag åtminstone icke förstå, lika litet som jag kan fatta, huru den ärade motionären uti sin ställning till bankväsendet har kunnat framställa ett förslag, hvilket han anser icke böra tydas eller tillämpas så som han sjelf föreslagit. Under öfverläggningen har emellertid den ärade motionären gjort ett annat förslag, som det icke torde vara skäl att gå förbi utan anmärkning. Han har ansett att de på folioräkning insatta medel samt beloppet af utelöpande postvexlar skulle kunna borttagas

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)*

från sedelstocken emot det att Riksbanken icke skulle ega rätt att utgifva sedlar, motsvarande dess sedelutgifningsvaluta. Om det också kan finnas någon dag, då dessa poster svara emot hvarandra, ligger det dock i sakens natur, att de icke stå till hvarandra i sådant sammanhang, att de fortfarande skola göra det. Det skulle således bero på en ren tillfällighet, om Riksbankens sedelutgifningsrätt genom denna åtgärd blefve ökad eller minskad. Efter min tanke bör man dock vid behandlingen af frågor om Riksbankens sedelutgifningsrätt gå till väga med synnerlig försigtighet. Då grunden för denna rätt år 1872 ändrades, skedde det efter en ganska omsorgsfull och grundlig undersökning af förhållandena. Det visade sig likväl att, ehuru de då fastställda grunder på det hela taget voro att föredraga framför de äldre, man likväl hade fäst på nog mycket afseende vid en tillfällig öfverensstämmelse mellan de siffror man tog bort och lade till, ty kort efter det dessa nya bestämmelser trädt i kraft visade det sig, att Riksbankens sedelutgifningsrätt, låt vara att detta till en del hade sin orsak i den allmänna rörelsens utveckling, så anlätades, att Riksbanken under flera veckor var på gränsen af denna rätt och till och med en dag öfverskred densamma. Sådant inträffar lätt vid ändring af en så vigtig sak som sedelutgifningsrätten och det lider intet tvifvel, att den allmänna rörelsen deraf får känning. Att nu, såsom motionären också här föreslagit, i stället för 30 millioner utöfver den metalliska kassan och de utländska fordringarne uppföra grundfonden och reservfonden såsom grund för sedelutgifningsrätten har i själfva verket icke annat skäl än en tillfällig coincidens i siffrorna, ehuru visserligen bör medgifvas, att den praktiska olägenheten af en sådan åtgärd icke blifver sådan som af förslaget, sådant det är framställt i motionen. För min del erkänner jag alltför gerna, att man kan finna mera tillfredsställande, mera rationella grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt, än de, som nu finnas. men jag får säga, att jag icke har stort förtroende för möjligheten att åstadkomma — såsom Utskottet uttrycker sig — fullt betryggande bestämmelser i afseende härå, att jag tror, det man för att uppnå ett sådant sannolikt oupphinneligt mål bör inlåta sig på några experimenter. De bestämmelser som finnas hafva ett stort företräde deruti, att man vet huru de verka, och om man i syfte att få något mera betryggande vill göra en ändring, bör man efter min tanke åtminstone gå till väga med varsamhet. Min öfvertygelse är, att hvad som bäst betryggar en banks ställning, utom en god styrelse, hvarom ju ej kan reglementeras, är att den har en stark grundfond, goda kassareserver, som Riksbanken för närvarande eger i sin utländska vaxelporfölj och i utländska och inländska lätt realisabla obligationer — samt derjemte att den är underkastad kontroll och offentlighet. De bestämmelser, som derutöfver gifvas, kunna icke undgå att i ganska väsentlig mån verka inskränkande på dess fria verksamhet, och om de trycka för hårdt är det en sak, hvaraf allmänheten nog snart får känning.

Jag hyser således den öfvertygelse, att med en förändring af grunden för Riksbankens sedelutgifningsrätt hastar icke, men om en sådan bör göras, bör den — jag upprepar det — ske med den allra största varsamhet. En åtgärd sådan som en reservant föreslagit, eller att borttaga från sedelstocken på folioräkning inestående medel och beloppet af utelöpande postvexlar, medför icke någon annan verkan än att i hög grad öka Riksbankens sedelutgifningsrätt. Det skulle således komma att bero på huru denna blefve af Fullmäktige begagnad, och jag skulle under andra förhållanden icke hafva något att erinra deremot, att en del af dessa medel finge utgå ur sedelstocken, men för närvarande finnes ingen anledning för handen att öka sedelutgifningsrätten. Riksbanken har under förlidet år haft en ständigt stigande obegagnad sedelutgifningsrätt, så att den från att vara 3 millioner vid årets början uppgick till 11 millioner vid årets slut. Den har nu ytterligare stigit under det nu löpande året, och detta förhållande är visserligen icke föranledt ensamt deraf att den allmänna rörelsen behöft mindre rörelsemedel, utan har äfven otvifvelaktigt sin grund uti den nya lagen för privatbankerna och beror således icke endast af en öfvergående orsak.

Det hufvudsakliga skälet, som motionären i sina motioner anført för sin framställning, har varit, att Riksbanken icke borde utgifva sedlar på sin kredit eller, såsom han säger, att siffran 33 millioner representerar Riksbankens kredit. Efter min uppfattning utgifva nästan alla banker sedlar på bankens kredit. Det enda undantag man i detta hänseende kan göra gäller de nord-amerikanska bankerna eller de som möjligen kunna finnas med dem lika inrättade och för hvilka är stadgadt att, för att möta sedelinlösningen, skola i allmänt förvar deponeras säkerheter, som med förmänsrätt tillkomma sedelinnehafvarne. Alla andra banker utgifva sedlar på sin kredit, ty om också, såsom det heter i vår privatbanklag, sedlarne skola motsvaras af vissa valutor, så äro, då dessa tillkomma bankens alla fordringsegare i lika grad, sedlarne lika mycket beroende af bankens kredit, som alla andra bankens skulder. Jag kan icke inse, hvarföre det skulle vara origtigare att Riksbanken gifver ut sedlar på sin kredit, än att alla andra banker göra det.

Summan af hvad jag nu tillåtit mig anföra är, att jag instämmer uti det utlåtande, som Banko-Utskottet afgifvit, och uttalar den förhoppning att, om den ärade motionären ännu en gång väcker förslag om ändring af Riksbankens sedelutgifningsrätt, han då måtte låta mera af sin rika erfarenhet i bankväsendet komma Riksdagen, bankofullmäktige och Banko-Utskottet till godo, än som skett i den nu framlagda.

Herr Ribbing, Carl: Under de två föregående år, då jag haft den äran att vara ledamot af Banko-Utskottet, hafva 6:te paragrafen af bankoreglementet, hvori grunderna för bankens sedelutgifningsrätt finnas bestämda, och i sammanhang dermed Herr Wallenbergs motioner att ändra dessa grunder blifvit behandlade,

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgifningsrätt.
(Forts.)*

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)*

och jag ber att få erinra om — hvilket också mina emot de fattade besluten afgifna reservationer utvisat — att jag för min del biträdt den åsigt, att en ändring af grunderna för sedelutgiftningsrätten nu verkligen borde företagas. Jag skulle också i år, derest jag icke med Kammarens tillåtelse varit frånvarande vid Utskottets behandling af denna fråga, hafva antingen kanske med min röst bidragit till ett helt annat betänkande, än det som nu föreligger, eller ock reserverat mig emot Utskottets förslag. Det framgår af flera betänkanden, som ända sedan 1873 års riksdag i detta ämne afgifvits, och hvilka betänkanden alltid varit åtföljda af yttranden från Fullmäktige i Riksbanken, att frågan om denna ändring — såsom Herr Ordföranden i Banko-Utskottet nyss behagade yttra — icke kan falla. Det är endast fråga om denna ändring skall ske nu eller om ett eller annat år. För min del tror jag icke, att det vore någon fara uti att den skedde nu, och detta så mycket hellre, som det torde vara af en ganska stor vigt att flytta hela denna paragraf med sina grunder för sedelutgiftningsrätten till lagen för Rikets Ständers Bank, hvilket äfven samme ärade talare nämnde. Om nu detta är en vigtig sak, och man anser att frågan icke kan falla, men blott är af något olika mening om tiden för denna ändring, kan jag icke inse, hvarföre icke, då några vigtigare skäl för ett uppskof, än dem, som nu anförts, ej finnas, frågan skulle företagas till behandling, i synnerhet som Banko-Utskottet nu har en ganska god tid dertill, hvarigenom ock frågan antagligen skulle blifva med mera omsorg och sakkännedom behandlad. Herr Ordföranden i Banko-Utskottet har såsom skäl därför att tidpunkten icke nu vore lämplig anført, att den enskilda banklagen, som nyligen utkommit, skulle hafva något med frågan att göra, och att vi om dess verkningar ännu icke vunnit tillräcklig erfarenhet. Jag kan för min del icke fatta, hvarföre de enskilda bankerna blifvit så sammanställda med Riksbanken, men för öfrigt har man efter min tanke en ganska lång erfarenhet af den enskilda banklagen, då de senast deri gjorda ändringar icke varit af någon större betydhet. Man skulle således efter min tro kunna nyttja den såsom utgångspunkt. Då uti de enskilda bankerna såsom underlag för sedelutgiftningsrätten finnas ganska betydliga säkerheter, och desamma till största delen återfinnas i fråga om Riksbanken, vet jag icke, hvarföre lagarne härom icke skulle kunna ställas i öfverensstämmelse med hvarandra.

Det har vidare yttrats, att man skulle om ett eller annat år anmoda Fullmäktige i Riksbanken att inkomma med förslag i detta ämne, men jag ber att få påpeka, att år 1873 gjorde man just på det sättet. Då anmodade Utskottet bankofullmäktige att inkomma med yttrande, huruvida det icke vore skäl att ändra grunden för Riksbankens sedelutgiftningsrätt, och Fullmäktige yttrade sig då afstyrkande derföre att — såsom det hette — tidpunkten då icke vore inne. Likaså skedde 1874, 1875 och nu år 1876.

En ärad ledamot af Fullmäktige har här yttrat, att man borde med synnerlig försigtighet gå framåt, då det är fråga om att ändra grunden för Riksbankens sedelutgifningsrätt. Jag undrar dock, om man icke hittills gjort det, och hvad som mera återstår af den saken än att ändra definitionen om hvad som är sedlar och hvad som skall läggas till grund för den stora sedelutgifningsrätten af 30 millioner.

Samme ärade talare har äfven sagt, att det blott skulle vara att utbyta en siffra mot en annan. Det är verkligen händelsen för närvarande, att det faller sig så, att dessa 30 millioner sammanfalla med grundfonden och reservfonden, men så har icke alltid varit förhållandet och det kan hända att ändring deruti sker. År 1865 t. ex. uppgick grundfonden, om jag icke missminner mig, till 4,400,000 riksdaler banco. Vid en gemensam votering kan ju med en enda röst bestämmas, att dessa 30 millioner skola ökas till 40, och det är således ingalunda gifvet, att dessa siffror alltid skola sammanfalla med hvarandra.

För min del anser jag det vara mycket viktigt, att denna fråga löses och att det sker nu i stället för att uppskjuta dermed ett eller annat år, såsom en ärad talare här föreslagit. Då icke, enligt hvad samme talare tycktes tro, förut blifvit yrkadt återremiss, vill jag derföre för min del anhålla derom. Dermed vill jag icke hafva sagdt, att jag obetingadt ingår på de grunder, som af Herr Wallenberg blifvit uppställda, ty jag är mycket rädd för att, när frågan en gång skall afgöras, någon inskränkning i sedelutgifningsrätten skall ske, utan skulle jag förr vara med om en utvidgning af densamma. Jag tror verkligen, att en inskränkning skulle komma att ske, om det af Herr Wallenberg uti hans motion väckta förslag blefve antaget. Då jag för öfrigt anser, att de grunder, som äro uppgjorda för de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt, äro goda och förnuftiga, så anser jag också, att dessa borde tillämpas på Riksbanken, och då kommer man till en sedelutgifningsrätt, grundad på grundfonden, på reservfonden, på fordringar och på metalliska kassan.

Jag anhåller om återremiss af denna punkt, hvarmed jag också afser en behandling af 6:te paragrafen i bankoreglementet.

Herr Wijkander: Det är icke fallet i fråga om den nu föredragna punkten, såsom det brukar vara, att Kammararens samtliga ledamöter inom Utskottet varit af samma åsigt — och då detta icke är förhållandet, anser jag det vara en pligt för dem, som icke stå på samma ståndpunkt som Utskottets ordförande, att inför Kammararen redogöra för sin uppfattning af frågan. Jag skall icke spilla några ord på Utskottets motivering, emot hvilken jag reserverat mig, och vill heller icke vända mig mot motionärens motivering, derföre att jag i så många afseenden öfverensstämmer med honom i åsigt. Jag tror nemligen, att det är origtigt att, såsom i 6:te paragrafen af bankoreglementet är fallet, kalla för *utelöpande* sedelstock något, som icke utelöper, utan tvärtom ligger inne. Jag tror äfven att det är skadligt, ty då man sålunda uti

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt.
(Forts.)

*Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)*

berörda post upptager 10 millioner, som icke utelöpa, så visar sig Riksbankens ställning sämre än den verkligen är. Således är jag af den åsigt — hvilken helt visst delas af flere ledamöter utaf Utskottet — att denna § måste ändras. Men jag kan dock icke heller tala för motionärens förslag, ty det är, såsom åtskillige talare redan sagt, icke färdigt. Han har antagit, att vi skulle göra det, men vår pligt i berörda hänseende inträder icke derföre att en motionär, huru framstående han än må vara, derom gör ett yrkande. Han framkastade en beskyllning emot Utskottet derföre att det icke begagnat sin motionsrätt, men i detta hänseende tror jag för min del, att Utskottet förfarit klokt och varsamt, då det vid nuvarande tidpunkt och för handen varande förhållanden icke företagit sig detta arbete. Jag ber i denna punkt att få förena mig med den ärade bankofullmäktig, som redan haft ordet, deruti att det nu icke kan sägas vara rätta tidpunkten att brådstörta med denna förändring. Framför allt är det en skyldighet för Banko-Utskottets ledamöter att icke inkomma till Riksdagen med ett ändringsförslag, innan Bankofullmäktige hafva yttrat sig derom. Det hafva de icke nu gjort, ty de hafva yttrat sig om Herr Waldenbergs motion, men icke om huru 6:te paragrafen skulle vara formulerad. Nödvändigt torde dock vara, att Bankofullmäktige få vara med om sjelfva arbetet, ty de känna bäst till bankens behof. Nu hafva Bankofullmäktige yttrat sig om frågan, att tidpunkten är olämplig, att den är vådlig för att vidtaga några förändringar. Utskottet har just derföre icke erhållit något förslag af Bankofullmäktige, att de ansett tidpunkten vara olämplig. Vid sådant förhållande har Utskottet också efter min tanke gjort fullkomligt rätt uti att icke på egen hand uppgöra något förslag, utan rätta sig efter Bankofullmäktiges yttrande.

Då det är fråga om reformer, är det bättre att gå långsamt till väga, så att de blifva väl utförda, än att de ske hastigt och brådstörtadt. Vid alla riksdagar, då jag haft äran att vara ledamot af Banko-Utskottet, har frågan här diskuterats. Vi hafva emellertid aldrig kommit öfverens om hvad som vore nyttigast och bäst, och då tror jag äfven att vi hafva gjort klokt uti att låta frågan hvila. Jag är öfvertygad om att snart en dag skall komma, då frågan blir löst, men för närvarande anser jag, att Utskottet gjort rätt uti att ej framställa något förslag och yrkar alltså bifall till Utskottets hemställan.

Herr Wallenberg: Utskottets ordförande har redogjort för de motioner, jag förut väckt i samma ämne, och jag är i tillfälle att vitsorda riktigheten af hans uppgifter, men då han tillika antydtt att jag försummat mina partes genom att vid 1874 års riksdag icke göra något yrkande, ber jag att få erinna derom, att Banko-Utskottets betänkande då inkom den 11 Maj, ehuru motionen väcktes af mig i medlet af Januari, och den 11 Maj tror jag icke att Kammarerna i allmänhet gifver sig ro att behandla så beskaffade frågor, som *möjligen* kunna uppskjutas. Det hade derför icke varit någon utsigt för mig att få ett yrkande, i strid mot

Utskottets afstyrkande, bifallet. Emellertid lyckades det, just till följd af min motion, att få bort den stora oegentligheten: att "på upp- och afskrifningsräkning inestående medel" då upptogs i Riksbankens uppgifter såsom *utelöpande banksedlar*. Min motion var således icke alldeles ofruktbar, och jag hoppas att mina förnyade motioner i föreliggande fråga icke heller skola blifva ofruktbara, ehuru det kan gå långsamt till följd af ett segt motstånd och fruktan för att jag begär något annat, än hvad mina förslag verkligen innehålla.

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgiftningsrätt.
(Forts.)

Det är märkvärdigt att se huru man kan blanda ihop saker. Utskottets ordförande sade, att lagen för de enskilda bankerna borde få visa sina verkningar, innan man vidtager några sådana ändringar, som jag påyrkat. För min del kan jag icke finna hvad lagen för de enskilda bankerna har att göra med uppgifterna angående Riksbankens sedelutgiftningsrätt och ännu mindre med den frågan, huruvida Riksbanken i de uppgifter, som offentliggöras, skall uppgifva såsom utelöpande sedlar hvad som är *inestående på räkning*. Jag kan icke finna något sammanhang mellan lagstiftningen för de enskilda bankerna och Riksbankens officiella uppgifter. Han har jenväl sökt ett sådant i guldmyntfotens införande. Om någon inverkan på Riksbankens sedelutgiftningsrätt skulle uppkomma genom guldmyntfotens införande, så vore det i fall en större quantitet guldmynt begagnades i allmänna rörelsen, hvarigenom mindre belopp banksedlar erfordrades, men Riksbankens obegagnade sedelutgiftningsrätt blefve också större. Det är således oförklarligt, hvarföre frågan om en riktig uppställning af Riksbankens officiella uppgifter skall anses omöjlig att lösa, derföre att guldmyntfoten blifvit införd och derföre att en ny lag för de enskilda bankerna blifvit den 12 Juni 1874 utfärdad.

Utskottets ordförande har gjort sig mycket omak med att bekämpa något, som jag med min motion aldrig åsyftat, nemligen förminskning af Riksbankens sedelutgiftningsrätt. Jag begär endast att hvarje sak skall i officiella uppgifter benämnas med sitt rätta namn. Om det vore händelsen att förslag till grunderna för Riksbankens sedelutgiftningsrätt skulle af Banko-Utskottet eller blott af dess ärade ordförande, eller af Herrar Bankofullmäktige nu upprättas, och om det således vore fråga om något som tillföre icke fans, så vågar jag påstå, att hvarken Utskottets majoritet eller ens dess Ordförande eller Herrar Bankofullmäktige skulle finnas benägne att, såsom sitt förslag, ifrågasätta något så orimligt som att de på folioräkning i Riksbanken inestående medlen *skola anses* såsom utelöpande banksedlar. Jag tillåter mig hysa detta välgrundade tvifvel. Man må här till försvar för sin obenägenhet att vidtaga nödiga ändringar anföra hvad som helst.

Hvarföre skall man äflas att paradera med tio à tolf millioner kronor *mera* uti uppgifterna än det verkliga beloppet utelöpande banksedlar? I allmänhet vittnar det om styrka, att en bank icke har öfverdrifvet mycket banksedlar utelöpande, följakt-

Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)

ligen bör ingen bank eftersträfvä att synas hafva större belopp banksedlar utelöpande än det *verkliga* beloppet.

Då frågan om banksedelutgifningsrätten blifvit af Herr *von Ehrenheim* afhandlad och han dervid behagat antyda, att innehafvare af banksedlar borde ega förmånsrätt i bankens tillgångar framför bankens andra fordringsegare, hvilket är antaget i den nord-amerikanska banklagstiftningen, så ber jag få förklara, att i fall man af förkärlek till ett utländskt mönster lyckades införa något dylikt hos oss, så sloge man ihjel depositionsrörelsen, en gren af bankverksamheten, som likväl alla erkänt vara särdeles gagnande. Sedan man genom 1874 års lag för de enskilda bankerna ålagt hvarje bank att vid sitt hufvudkontor invexla egna banksedlar med guldmynnt, så har man här gjort *mer* för innehafvare af enskild banks sedel än i Nord-Amerika, derifrån vi visst icke behöfva låna några föreskrifter för att betrygga *svenska* bankväsendet.

Banko-Utskottets ordförande har behagat antyda, att den af mig önskade förändringen kan åvägbringas, "när Bankofullmäktige taga saken om hand". Deri tror jag han har rätt, ty det har visat sig att Utskottet ingenting förmår. Men då han säger att detta bör tillgå på det sätt, "att Banko-Utskottet om ett eller annat år anmodar Bankofullmäktige att till den derpå följande riksdagen inkomma med förslag i ämnet", så kan jag ej längre hålla med honom, ty vilja icke Bankofullmäktige göra *något*, måste enskilda motionärer pröfva Banko-Utskottets tålmod med år efter år förnyade framställningar. Detta torde vara enda sättet att få en stor olägenhet afhjelpat. Då jag emellertid delar Herr Ordförandens mening, att motståndet företrädesvis beror på Bankofullmäktige, och då Herr *von Ehrenheim*, en af Bankofullmäktige, behagade yttra att, såsom orden föllo: "motionären borde låta mera af sin rika erfarenhet i bankväsendet komma Riksdagen till godo", så torde det icke vara ur vägen, att Herr Talmannen får kännedom om Bankofullmäktiges *rika erfarenhet*, som, så vidt den gäller denna fråga, återfinnes i Bankofullmäktiges utlåtande till Utskottet. Jag skulle icke nu besvärat med uppläsandet af detta märkliga aktstycke, såvida icke i Utskottets föreliggande betänkande förekommit den uppgift, att antagandet af mitt förslag enligt Bankofullmäktiges mening "skulle kunna verka rent af förderfligt". Detta retadej min nyfikenhet att få se de motiv, på hvilka man behagat stödja en så allvarsam konklusion. Herrar Bankofullmäktiges utlåtande har följande lydelse:

Till Riksdagens Banko-Utskott.

"Sedan Banko-Utskottet vid 1872 års riksdag anmodat Fullmäktige att taga under öfvervägande, huruvida det kunde för landets penningväsende öfver hufvud anses ändamålsenligt och af vigt, att någon mera genomgripande ändring vidtages i nuvarande bestämmelser angående grunderna och gränserna för Riksbankens sedelutgifning samt möjligen äfven i andra dermed sammanhang egande stadganden, äfvensom att härom till nästföljande Riksdags

Banko-Utskott afgifva utlåtande, blef den 6 Mars 1873 ett sådant utlåtande afgifvet, hvaruti Fullmäktige, med afseende på den förväntade öfvergången från silfver- till guldmyntfot samt de förändringar, som deraf kunde uppstå och hvilka syntes kunna i väsentlig mån inverka på de förhållanden, hvilka vid bestämmande af gränserna för Riksbankens sedelutgifning borde tagas i betraktande, uttalade den mening, att tidpunkten icke vore lämplig för vidtagande af förändring i föreskrifterna angående Riksbankens sedelutgifningsrätt.

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt.
(Forts.)

Utskottet förklarade, i betänkande till 1873 års Riksdag, att det ansåge frågan om möjligen önskvärda ändringar i grunderna och gränserna för sedelutgifningsrätten böra anstå, intill dess verkningarne på cirkulationsmedlet af de vid riksdagen fattade beslut rörande landets mynt hunnit för de bestämmelser i detta viktiga ämne, som kunde finnas ändamålsenliga, lemna en praktisk vägledning, utan hvilken tillämpningen af teoretiska grunder blifvit allt för vanskelig.

Vid påföljande 1874 års riksdag väckte Herr A. O. Wallenberg motion (N:o 11) om förändrade bestämmelser rörande Riksbankens sedelutgifningsrätt, innefattande, bland andra, äfven de vid innevarande riksdag ånyo väckta förslag. Utskottet infordrade utlåtande af Fullmäktige, hvilka den 28 April 1874 angåfvo skälen, hvarför de afstyrkte motionärens förslag till bestämmelser angående sedelutgifningsgrunderna, hvarefter Utskottet i betänkande till Riksdagen förklarade att de åsigter, Fullmäktige uttalat i afseende på föreskrifterna rörande Riksbankens sedelutgifningsrätt, delades af Utskottet.

Till nästföljande eller 1875 års Riksdag ingaf Herr A. O. Wallenberg ånyo motion (N:o 25) med förslag till förändrade bestämmelser för Riksbankens sedelutgifningsrätt, hvilket förslag gick ut på förändring icke blott i bankoreglementet, utan äfven i hvad Herr Wallenberg 1874 påyrkat. Utskottet infordrade från Fullmäktige utlåtande, i hvilket förslaget, med åberopande af förut gifna yttranden, afstyrktes, och Utskottet förklarade att det, i likhet med Fullmäktige, ej kunnat finna, att motionären för en sådan betydande rubbning af Riksbankens ställning, som han påyrkat, anfört något giltigt skäl.

Emellertid har vid innevarande riksdag Herr Wallenberg ånyo väckt fråga om ändring i bestämmelserna rörande Riksbankens sedelutgifningsrätt, i det han hos Första Kammaren i motion N:o 28, med åberopande af den motivering, som igenfinnes i hans föregående motioner, N:o 11 vid 1874 och N:o 25 vid 1875 års riksdag, framställt ett yrkande, som afviker både från hvad han 1874 och från hvad han 1875 fann nyttigt och nödigt, i det han nu endast föreslår, att litt. b och c i mom. 2 af § 6 i bankoreglementet måtte uteslutas, samt att i mom. 3 af samma § orden "högst trettio millioner kronor" måtte utgå, det vill säga att på folioräkningar insatta medel samt utelöpande postvexlar icke vidare skulle ingå i sedelstocken, och Riksbankens rätt att utgifva

Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)

sedlar till belopp af högst trettio millioner kronor utöfver de antagna sedelutgifningsvalutorna upphöra.

Genom Utskottets beslut af den 1 innevarande månad förpligtade att öfver detta Herr Wallenbergs ånyo förändrade förslag till sedelutgifningsgrunder afgifva utlåtande, tillåta sig Fullmäktige till en början erinra, att stadgandena om de på folioräkning innestående medlens inräknande i sedelstocken hvila på det antagandet, att de medel Riksbanken på folioräkning emottager af staten och enskilda, och hvilka icke ingå i Riksbankens lånerörelse, äro att anse såsom förtrodt gods, hvarför ränta å desamma ej erlägges, samt andra räkningshafvare än staten för medlens emottagande i Riksbanken betala folio- eller, om man så vill, förvaringsafgift. Då nu penningarörelsen här i landet ännu nästan uteslutande bedrifves med sedlar, så utgöra de insatser, hvilka ske på folioräkning, icke något annat än Riksbankens utelöpande sedlar, hvilka lemnats i bankens eget förvar. Men deras befintlighet inom Riksbankens murar lärer lika litet i detta fall kunna göra dem till Riksbankens, som, om en ägare af riksbankssedlar inlägger dessa under försegling i Riksbankens förvar, enligt § 22 af bankoreglementet, dessa sedlar derigenom skulle förlora deras egenskap af utelöpande i förhållande till Riksbankens rörelse. I den ställning, folioräkningsmedlen sålunda innehafva, kan naturligtvis ändring ske, men sådan är icke af Herr Wallenberg föreslagen och synes icke för närvarande Fullmäktige vara af förhållandena påkallad.

Enahanda är förhållandet med utelöpande postvexlar. De medel, som derför inbetalas, ingå icke i Riksbankens rörelse och anförtras åt Riksbanken endast för att i de allra flesta fall inom få dagar åter utgifvas. För en bank i den ställning Riksbanken bör intaga vore det väl minst sagdt olämpligt att till förminskande af det belopp utelöpande förbindelser, man skulle i framlagda redogörelser vidkännas, såsom icke utelöpande afräkna sedlar, som med nuvarande anstalter för samfärdsel i ganska många fall skola inom tjugufyra eller fyratioåtta timmar ånyo utelöpa.

Att, i motsvarighet till de poster af sedelstocken Herr Wallenberg vill utstryka, borttaga Riksbankens rätt att utgifva högst trettio millioner sedlar utöfver de antagna sedelutgifningsvalutorna, innefattar i sjelfva verket en rubbning och inskränkning i Riksbankens verksamhet, som, vidtagen på sätt Herr Wallenberg föreslagit, skulle kunna verka rent af förderligt och till hvars vidtagande, så vidt Fullmäktige kunna inse, icke några förhållanden i afseende på Riksbankens ställning, tillgångar eller oförmåga att fullgöra sina förbindelser lemna minsta anledning eller berättigande.

I fråga derom, huruvida grunderna för Riksbankens sedelutgifningsrätt må kunna och till äfventyrs en gång böra annorlunda ordnas, torde Fullmäktige få hänvisa till hvad härom i Fullmäktiges utlåtande den 6 Mars 1873 yttrades. Efter den åsigt Fullmäktige ock senare uttalat och Utskottet gång efter annan gillat, är tiden ännu icke kommen för vidtagande af någon genomgri-

pande förändring härutinnan. Och förvisst torde få antagas att om och när, med antagande af nya grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt, dessa skulle komma att gå ut på sådana förändringar, som Herr Wallenberg påyrkar, dessa måste medföra andra förändringar inom Riksbanken och icke lämpligen kunna, så enstaka som han framkastar dem, genomföras.

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt.
(Forts.)

I Herr Wallenbergs motion omtalas äfven att det skulle vara "oegentligt att kalla "utelöpande banksedlar för "sedelstock", då stock "deremot vanligen betecknar en tillgång och "icke en skuld". I ämnen, som röra penningväsendet, läser väl stock vanligen beteckna hvarken tillgång eller skuld utan snarare ett belopp eller en mängd, mindre befintlig i upplagdt förråd, än tänkt i sin sammanfattning och vanligen af sådana föremål, hvilka ur olika synpunkter kunna betraktas både såsom tillgång och skuld, hvilket onekligen är fallet äfven med sedlar. Hvarföre en eller annan skiftning i uppfattningen af det engelska ordet stock skulle göra den svenska benämningen "sedelstock" olämplig, har emellertid Herr Wallenberg underlåtit att närmare angifva, likasom hans motion icke innefattar något förslag om utstrykande ur Bankoreglementet af det anmärkta ordet. Vid sådant förhållande finna sig Fullmäktige så mycket mindre ega anledning att ingå i vidare pröfning af hvad Herr Wallenberg i denna del yttrat, som Fullmäktige anse ordet "sedelstock", i den betydelse det i Bankoreglementet brukas, vara en fullt lämplig benämning, som vunnit burskap i vårt språk och förstås af hvar och en, som tagit kännedom om det svenska bankväsendet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då Fullmäktige i allo instämma i hvad Utskottet vid 1873 års riksdag yttrade derom, att man, efter då vidtagna viktiga beslut, borde afseende på ändringar i grunderna för Riksbankens sedelutgifningsrätt afvakta den tid, då man för de nya bestämmelserna, som borde vidtagas, kunde få en praktisk vägledning, utan hvilken tillämpningen af teoretiska grunder blifver allt för vansklig, finna sig Fullmäktige böra å Herr Wallenbergs motion afstyrka allt afseende. Stockholm den 24 Februari 1876.

(Undertecknad: Bankofullmäktige.)"

Herr Talmannen har nu hört uttrycken af Bankofullmäktiges åskådningssätt i denna fråga, och jag undrar alls icke på att Utskottet icke intagit detta utlåtande i betänkandet. Men hvad jag förundrar mig öfver är det sätt, hvarpå Utskottet åberopat utlåtandet. Antingen hade detsamma bort i sin helhet åtfölja betänkandet, såsom bilaga, eller också borde inga lösryckta strofer derur hafva funnit plats i Utskottets betänkande.

Herrar Bankofullmäktige åberopa sitt den 6 Mars 1873 afgifna utlåtande, hvari "Bankofullmäktige, med afseende på den förväntade öfvergången från silfver- till guldmyntfot, samt de förändringar som deraf kunde uppstå, och hvilka syntes kunna i väsentlig mån inverka på de förhållanden, hvilka, vid bestämmande af gränserna för Riksbankens sedelutgifningsrätt, borde tagas i be-

Omförändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)

traktande, uttalade den mening, att *tidpunkten icke vore lämplig för vidtagande af förändring i forskrifterna angående Riksbankens sedelutgifningsrätt*. Herr Talmannen behagade finna, att det är öfvergången från silfvermyntfot till guldmyntfot som uppgifves utgöra ett hinder för den af mig ifrågasatta förändringens vidtagande. Det är ingen lätt sak att fatta sammanhanget emellan myntfoten och rubrikerna i de officiella uppgifter, som utgå från Riksbanken. Äfven om Bankofullmäktige år 1873 förmodade att öfvergången från silfvermyntfot till guldmyntfot skulle göra alla andra förbättringar inom Riksbanken omöjliga, så borde år 1876 den erfarenhet hafva vunnits, att rakt ingenting kan hindra att upphöra med den oegentligheten, att på folioräkning *innestående* medel skola benämnas och anses vara *utelöpande* banksedlar. Hvad särskildt beträffar Bankofullmäktiges utsago, "att tidpunkten icke vore lämplig för vidtagande af förändring", så är det min mening, att hvarje tidpunkt är lämplig att gifva hvarje sak sitt rätta namn.

Bankofullmäktige söka göra troligt, att jag ändrat åsigt i detta ämne. Detta lyckas likväl icke, ty uti mina trenne motiöner, afgifna under riksdagarne 1874, 1875 och 1876, har jag enständigt påyrkat, att ingenting annat än banksedlar skulle få benämnas eller anses såsom utelöpande banksedlar. Vid 1874 års riksdag rönt jag den framgång, att Riksdagen beslutade att medel *innestående* i Riksbanken på upp- och afskrifningsräkning *icke* vidare skulle anses såsom utelöpande banksedlar. Det förefaller nu, som om Herr von Ehrenheim ville beklaga *den ändamålsenliga* förändringen. Det går nog också derhän att medel, som äro på folioräkning *innestående*, blifva uppförda på annat sätt än nu.

Det är besynnerligt, att jag skall behöfva uppträda till försvar för Riksbanken emot dem, som hafva Riksbankens styrelse i sina händer. Postremissvexlörörelsen är i hög grad gagnande, men på densamma förtjenar Riksbanken nästan ingenting; hvarföre skall man då genom reglementarisk föreskrift pålägga Riksbanken att uppvisa en särskild tillgång emot de utelöpande postremissvexlarne? Dertill saknas all anledning, och följaktligen all rimlighet att *anse* postremissvexlarne såsom begagnad banksedelutgifningsrätt.

Beträffande de siffror, som borde uppgifvas såsom grund för banksedelutgifningsrätten, så har jag försökt alla möjliga grupperingar för att gå vederbörandes önskningsar till mötes. Blott i det afseendet har jag ej kunnat efterskänka min åsigt, att det hvarken är behöfligt eller klokt att uppgifva tretio millioner sedelutgifningsrätt, blott derför att man 1845 *i brist på annat* nedskref den siffran. Riksbanken egde då icke mer än sju millioner femhundra tusen riksdaler riksmünt i grundfonden och ingen reservfond. Det fans då ingen annan möjlighet än att dekretera en siffra för banksedelutgifningsrätten såsom ett slags privilegium. Nu äro förhållandena helt andra, och Riksbankens ställning lyckligtvis ganska stark, hvadan man icke längre behöfver begagna en sådan expedient.

Emot min åsigt, att man borde i stället gifva Riksbanken sedelutgifningsrätt på *grundfond* och *reservfond*, hvilka tillhopa utgöra

tretio millioner, invänder Herr *Ekman* att "Grundfond och Reservfond kunna höjas eller sänkas efter derom vid riksdag i vederbörlig ordning väckt förslag". Härvid är likväl att observera, att grundfonden *icke* kan ändras utan Kongl. Maj:ts samtycke, och skulle reservfonden af förluster medtagas, då blir nog sedelutgifningsrätten tillräckligt stor reservfonden förutan.

Om förändrade grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt.
(Forts.)

Bankofullmäktige uppgifva, att medel innestående på folioräkning af Riksbanken betraktas såsom "förtrodt gods", för hvilket i de flesta fall "förvaringsafgift betalas". Och på denna grund anse Bankofullmäktige de inneliggande banksedlarne alldeles som om de vore i allmänna rörelsen utelöpande. Denna missuppfattning af Bankofullmäktige är likväl påtaglig. Må det tillåtas mig förebbringa exempel. Riksbanken har nu fjorton millioner kronor "obegagnad banksedelutgifningsrätt". Den kan icke begagnas, utan att öka trycket på den metalliska kassan. Kunde banksedelutgifningsrätten till hela sin utsträckning alltid begagnas, så handlade ju Bankofullmäktige illa, som icke nu släppte ut tio millioner och nedsatte utlåningsräntan. Detta torde icke kunna bestridas.

Men om fem millioner kronor nu insattes på folioräkning i Riksbanken, så kunde helt visst Riksbanken utlemna ett ungefärligen lika belopp banksedlar och dermed underlätta den allmänna rörelsen och den betryckta ställningen. Den obegagnade banksedelutgifningsrätten kunde då vidsträcktare begagnas.

Vore det Riksbanken alldeles likgiltigt, huru mycket eller huru litet som på folioräkning innestår, så vore det jemväl likgiltigt för Riksbanken, om statens medel *icke* insattes i Riksbanken, utan Statskontoret vårdade sina egna kassor. Emot en sådan reform skulle Bankofullmäktige säkert uppträda, väl vetande att den minskade Riksbankens fördelar.

I likhet med Banko-Utskottets ordförande hafva Herrar Bankofullmäktige försökt göra troligt, att jag genom min motion velat åstadkomma "en rubbning och inskränkning i Riksbankens verksamhet". Som all bevisning saknas för detta påstående, hvilket efterföljes af det tillägg, att hvad jag föreslagit "skulle kunna verka rent af förderligt", torde jag icke behöfva vidare uppehålla mig dervid, utan blott återropa hvad jag tillförene anfört, eller att jag nu ingenting annat begärt, än att hvarje sak skall benämnas vid sitt rätta namn.

Bankofullmäktiges försvar för bruket att kalla utelöpande banksedlar "sedelstock" torde icke behöfva någon annan vederläggning än Bankofullmäktiges uppgift, att *sedelstock* kan betraktas "både såsom tillgång och skuld". Detta är "en skifning i uppfattningen" som jag icke kan underlåta att finna högst märkvärdig. Att under dessa förhållanden Bankofullmäktige anse ordet "sedelstock" vara en fullt lämplig benämning, bevisar en nog långt gånge stockkonservatism.

Den ärade Bankofullmäktige, som yttrat sig, anser minskningen i Riksbankens utelöpande sedlar hafva till en del uppkommit genom den nya lagen för de enskilda bankerna. Om så är, att redan nu fördelarne af den nya banklagen visat sig, så bör man

Om förändrade
grunder för
Riksbankens
sedelutgif-
ningsrätt.
(Forts.)

glädjas deråt. Skillnaden mellan förr och nu består deruti, att de enskilda bankerna innehafva några millioner i guldmynt, i stället för riksbanksedlar, i sina kassor. Denna förändring bidrager att betrygga ställningen, emedan hela guldtillgången i landet icke vidare behöfver hopas på en punkt.

Samme ärade talare har till försvar för de bekanta tretio millionerna sedelutgifningsrätt på Riksbankens kredit behagat yttra, att "hvarje banks sedelutgifningsrätt hvilar på bankens kredit." Detta låter visserligen säga sig, men man torde icke böra förglömma, att en banks kredit hvilar på dess tillgångar, och skola grunder för en banks sedelutgifningsrätt genom offentligt tryck uppgifvas, så är det onekligen bättre, om dessa grunder bestå af tillgångar än af kredit.

Samme ärade talare har icke behagat svara ett enda ord på min fullt rättiga anmärkning, att banksedelutgifningsrätten, då sedlarne lyda å guldmynt, *icke* bör grundas på *silfverskiljemynt*.

Slutligen måste jag här anteckna, att Herr *Ekman* yttrat, dels att "frågan icke kan falla" samt dels "att han medgifver mycket gerna, att de nuvarande bestämmelserna icke äro tillfredsställande." Med detta yttrande kan Herr von Ehrenheims jämföras, då han "erkänner gerna att män kan finna mera tillfredsställande, mera rationela grunder för Riksbankens sedelutgifningsrätt, än de som nu finnas". Men om så är, hvarföre arbeta icke Bankofullmäktige och Banko-Utskottet på att finna mera tillfredsställande, mera rationela grunder för Riksdagens sedelutgifningsrätt?

Jag vill nu icke längre uppehålla Herr Talmannen och Kammarer; jag har icke, såsom Herr *Ekman* uppgifvit, begärt någon återremiss, jag har endast inför Kammarer velat visa, att jag i denna fråga har rätt. Jag betviflar ej det minsta att jag får rätt. Exempelvis må anföras, att jag vid 1871 års riksdag väckte motion om borttagandet af en bestämmelse i § 5 i Bankoreglementet, enligt hvilken åtskilliga Riksbankens fordringar "skulle anses såsom metallisk kassa", *utan att vara metall*. Detta afslogs visserligen år 1871, men år 1872 blef berörda § redigerad i närmaste öfverensstämmelse med mitt förslag.

Jag misströstar för öfrigt alls icke om de nödiga förändringarnas vidtagande. Det dröjde aderton år, innan man lyckades få slut på den diskontrörelse ett civilt embetsverk härstädes förr bedref. Jag hoppas, att det icke skall erfordras mer än hälften så lång tid för att förmå Riksbanken att *rätt* rubricera sina officiela uppgifter. Jag tror mig emellertid hafva ådagalagt, att hvad jag föreslagit icke verkar någon rubbning i Riksbankens ställning eller förminskning i Riksbankens sedelutgifningsrätt.

Herr *Ekman*: Jag anhåller om Kammarerens öfverseende för att jag ännu en gång uppträder i denna fråga, men jag lofvar att fatta mig kort och det så mycket hellre, som jag vid denna sena timma eljest kan riskera att få göra upp saken ensam med motionären.

Han fästade sig i sitt sista anförande vid att jag nämnt, att han vid 1874 års riksdag icke var närvarande, när denna fråga föredrogs; men detta anförde jag icke som något klander mot honom utan blott såsom en tillfällighet. Men jag har velat återkomma till frågan därför, att det betänkande, som han nyligen uppläste, innehåller, att Bankofullmäktiges yttrande inkom först den 28 April nämnda år till Utskottet och detta förklarar, hvarför frågan icke kunde företagas här i Kammaren förr än den 11 Maj, samt ådagalägger till och med, att Utskottet skyndat sig i behandlingen af samma fråga. Jag säger dermed icke, att Fullmäktige använt längre tid, än behöfligt varit, för afgifvande af sitt betänkande, ty frågan var af mycket vidlyftig beskaffenhet och Fullmäktige egnade densamma stor uppmärksamhet.

Den värde talaren yttrade nu återigen, att han ansåg, att man borde sätta något i stället för orden "högst 30 millioner", som han föreslagit skulle utgå ur den ifrågavarande paragrafen i bankoreglementet, men hvad detta skulle vara har han icke i sin motion afgifvit och det är ju denna, vi nu hafva att behandla. Men hade han, såsom han i sitt föregående föredrag antydde, föreslagit, att detta skulle rubriceras såsom sammanlagda beloppet af grundfond och reservfond, hade ju sedelutgifts-rätten blifvit ökad med beloppet af på folioräkning inestående medel och utelöpande postvexlar, och detta kan väl icke vara meningen.

Han yttrade vidare, att det är omöjligt, att i något framdeles blifvande reglemente bibehålla stadgandet, att på folioräkning insatta medel skola anses såsom utelöpande banksedlar. Men jag ber få fästa uppmärksamhet på, att i reglementet står icke "såsom utelöpande banksedlar" utan "såsom sedelstock". Är motionären tillfredsställd med en redaktionsförändring, så borde man väl kunna vid en kommande riksdag härutinnan gå honom till mötes, och jag hade gerna sett, att man gjort det redan vid den innevarande, men derom har han nu icke väckt förslag, utan endast vidrört frågan i motiven till sin motion.

Jag begärde ordet, egentligen för att yttra mig med afseende å den föreslagna återremissen. Jag vet, att jag misstog mig, då jag såsom ett yrkande om återremiss tydde den förste talarens ord, att Banko-Utskottet icke hade mer att göra, än att det mycket väl kunde befatta sig med denna fråga; men en senare talare har föreslagit, att frågan måtte återremitteras, och jag vill med anledning deraf bedja Kammaren icke vidtaga en sådan åtgärd, emedan jag icke kan se, hvartill den skulle tjena. Man kan nemligen taga för temligen gifvet, att Andra Kammaren beslutar i enlighet med Utskottets förslag och om nu Första Kammaren återremitterar frågan, blir resultatet således förmodligen intet annat, än att Utskottet hemställer, att Första Kammaren måtte fatta beslut. Men skulle verkligen återremiss ega rum, kan Utskottet icke yttra sig om nya grunder för 6 §, ty den frågan är redan pröfvad af Utskottet och afgjord, utan Utskottet kan endast yttra sig om Herr Wallenbergs motion och deröfver har Utskottet en gång af-

Om förändrade grundar för Riksbankens sedelutgifningsrätt. (Forts.)
 gifvit utlåtande, i hvilket jag icke tror det kommer att göra någon ändring. Jag yrkar fortfarande bifall till Utskottets hemställan.

Herr Ribbing: Ehuru jag icke är af alldeles samma åsigt som den siste ärade talaren derutinnan, att, om återremiss beslutas och den förevarande motionen företages till behandling, icke äfven 6 § skulle kunna underkastas pröfning och någon ändring uti densamma föreslås, får jag dock, då motionären sjelf icke hållit på min begäran om återremiss, återtaga detta mitt yrkande.

Herr Wallenberg: Jag begärde ordet endast för att anhålla hos Herr Ribbing, att han ville afstå från sitt yrkande om återremiss.

Öfverläggningen förklarades slutad och punkten bifölls.

Den vidare föredragningen af förevarande mom. blef härefter uppskjuten till sammanträdet å e. m.

Kammaren åtskildes kl. $1\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem
 O. Brakel.
